

GIEDRIUS KUPREVIČIUS:

- Leiskite perskaityti fundamentalų traktatą apie Maironio įtaką lietuvių kompozitorių kūrybai. Tiesa, mitingo rengėjai prašė mano kalbą sutrumpinti, todėl apgailestaudamas pranešu, kad teko ženkliai sutrumpinti tezes ir apsiriboti bendro pobūdžio įžvalgomis, kurios jokių būdu negalės atskleisti mano įžvalgų gelmės ir svorio. Lietuvių muzikinė kultūra negali būti apžvelgiama prabėgomis, progiškai ar fragmentiškai, Maironio poeto įtaką galima nusakyti tik hermeneutiškai įsigilinus į epochą, politines ir ekonomines apyستovas, moralinę ir fizinę visuomenės būseną. Be palyginamojo metodo, taikytino sužinant Lietuvos muzikinės kultūros vietą Europoje nebegalėsiu kalbėti apie tos vietos būvimą ir įtaką tolesniems, modernesnių laikų siekiams. Trumpindamas privalėjau kupiūruoti visas filosofines nuosmukas ir nuošliaužas, be kurių nebegalėsime suvokti kodėl lygi dabar Maironio eilėmis grįstos dainos ir giesmės nepraranda savo poveikio, žavesio ir pilietinės bei tautinės savimonės bei nykstančio identiteto apsaugos savybių. Trumpindamas turiu apsiriboti bendromis pastabomis apie Maironio poetikos stebuklą, kuris, susilietęs su Juozo Naujalio, Aleksandro Kačanausko, dalinai Česlovo Sasnausko melodika įgavo neatskiriamos lietuviškosios romantinės kultūros raiškos etalonų, be kurių nebeįmanoma įsivaizduoti maištaujančio Čiurlionio, o vėliau Juozo Gruodžio ir visų jo mokinių kūrybos, kuri lyg ir nutolo nuo maironiškai naujališkos meninės kalbėsenos ir laikysenos, tačiau giliau pasikapsčius ir ten gali rasti visų tų savybių, kurios taip stipriai užfiksuotos Naujalio dainose Maironio eilėms. Nebegaliu plėsti minties ir apie

europinę Maironio poezijos svarbą lietuviškai muzikai, nes to paties Naujalio ar Kačanausko dainose demokratiškai sutaria baltų ir slavų kultūros, o jei mūsų mitingo pabaigoje giedosime „Lietuva brangi“, tai bent kiek pagyvinę tempą galėtume net mazurką sušokti. Nors dar labiau įsismelkus galime rasti ir tango ritmo, kas, kaip vėliau paaiškėjo, lietuvius labai imponuoja – nuo begalinės meilės tango muzikai iki tarnystės Ispanijos plantacijose. Deja, tenka ir šią dalį trumpinti, idant nepasakyčiau ko nereikia, ypač labai tikrų patriotų akivaizdoje. Tačiau pabaigoje dar pabandyčiau surasti minutę laiko štai tokiai minčiai: be Maironio nebeįmanoma tolesnė lietuviškos poezijos, ypač lyrinės, raida, be jo eilėraščių, tapusių neatsiejama dvasinės savimonės išraiška, pagaliau be visiškai suvokiamo ir pateisinamo protesto maironiškai kalbėsenai nebeturėtume taip sparčiai ir sklandžiai besivystančios literatūros, muzikos, teatro, fotografijos, kuri, kaip nekeista iki šiol išlaikė romantinį kvapą ir klasikinę formą, su kuria visi taip beviltiškai pralaimėdami kovas vedame. Maironio vardas yra ištisa epocha, o dainos jo tekstams – epochos maršas, kviečiantis Lietuvai nuolat būti jaunai, pasiruošusiai *užtraukti naują giesmę, saugojančiai ramias malonias vasaros naktis, besididžiuojančiai, kad čia broliai artojai dar lietuviškai šneka, kad esi graži tu savo dangaus mėlyne ir amžinai brangi, nors tiek vargo, kančių prityrei*. Plačia prasme mes turime daug tėvų ir motinų. Vienas iš jų tikrai yra Maironis. O tėvų, kad ir kaip kartais nesinori, reikia klausyti.

O dabar, jau visai trumpindamas tekstą, pagrosiu.

Maironio literatūros muziejaus kiemelis, 2011 06 28